

Některé otázky vedení průzkumu v soudobých podmínkách boje a operace

Podplukovník Jaromír Ulč

Autor dobrou formou podává ucelené a souhrnné poznatky z organizace a řízení průzkumu v rámci polní armády a frontu, uvádí hlavní zásady využití průzkumných prostředků, systém rychlého vyhodnocování zpráv a některé poznatky z organizace a řízení průzkumu v počátečním období války.

1. Charakter vedení soudobého boje a operace

Bouřlivý technický rozvoj, masové používání ZHN a zejména rozvoj raketové techniky jako nosičů nukleárních zbraní umožňují velitelům disponovat prostředky neobyčejné mohutnosti. Rakety s atomovou náplní se staly hlavním představitelům palebné síly soudobých armád a svým neomezeným došlelem a nebyvalými účinky kvalitativně ovlivnily charakter soudobé operace.

V důsledku širokého zavádění nejmodernějších technických a ničivých prostředků do armád budou soudobé operace charakterizovány rychle se měnící situací, různými změnami a střídáním různých forem bojové a operační činnosti a řadou střetných bojů a sražení při maximálním využívání zbraní hromadného ničení. Na některých směrech budou vojska rozhodně útočit a pronásledovat odcházejícího nepřítele, na jiných směrech budou rychle přecházet do přechodné a aktivní obrany, povedou střetné boje nebo střetná sražení.

Průběh operací bude charakterizován vysokými tempy za masového používání raket s atomovými náložemi, tankových svazků a výsadekových útvarů.

Boj bude probíhat nepřetržitě ve dne i v noci za malých operačně taktických hustot na jednotlivých směrech a bojující strany budou vytvářet převahu sil zejména dovedným využitím zbraní hromadného ničení.

Dosavadní pojetí frontálních útoků a pásmových, hluboce členěných a pracně budovaných obranných systémů ustupuje do pozadí.

Ničivé účinky atomových a raketových zbraní a široká technizace a mechanizace bojových prostředků přímo diktují vedení útočné činnosti na rozsáhlých prostorech v nebyvale vysokých tempech s pronikáním vojsk na jednotlivých směrech do značné hloubky sestavy protivníka s cílem rozvrátit jeho bojovou a operační sestavu, zachvátit jeho nejdůležitější objekty a prostředky, promyšleným manévrem donutit protivníka nahustit svou bojovou sestavu a zbraněmi hromadného ničení v takové situaci ho zničit.

Obranné operace budou charakterizovány dovedným vedením atomových úderů na nepřítele, vysokou manévrovostí a aktivitou především tankových svazků.

V důsledku hromadného používání atomových zbraní vytvoří se velké prostory a pásma radioaktivního zamoření o vysoké úrovni radiace.

Bojová činnost bude vedena často bez taktického, někdy i operačního dotyku a v nejasných situacích. Nesouvislé fronty a útočná činnost na směrech ve vysokých tempech vytváří zvláštní charakter bojové činnosti vyžadující od velitelů a štábů všech stupňů mimořádnou rozhodnost, smělost a nebyvalou iniciativu.

Získání a udržení iniciativy nabývá zvláštního významu zejména při vedení operací v počátečním období války.

Abychom včas a účinně využili ničivé síly atomových a raketových zbraní a zabezpečili získání a udržení operační i taktické iniciativy vlastních vojsk, je nezbytné včas a nepřetržitě získávat a vyhodnocovat potřebné údaje o celkové situaci nepřítele i jeho zámyslech.

Získávání těchto zpráv budou zabezpečovat, kromě bojujících svazků v dotyku a jejich průzkumných prostředků, na stupni armády a frontu zejména průzkumné prostředky vzdušného, rádiového a radiotechnického průzkumu a průzkumné prostředky zvláštního určení.

Toto pojednání má za cíl uvést některé všeobecné zásady průzkumného zabezpečení zejména z operačního hlediska a bylo by žádoucí, kdyby příslušníci průzkumu jednotlivých štábů a útvarů, zejména pak složek radiotechnického průzkumu a letectva rozšířili svými zkušenostmi a poznatky uvedenou problematiku, zvláště v jejich specifických otázkách.

Práce vychází ze zásadních poznatků o bojové činnosti kapitalistických armád uvedených ve Zprav-51-27, Zprav-51-47 a jiných pramenech, a proto uvádím tyto otázky jen v nezbytných případech.

2. Úkoly průzkumu v rámci zabezpečení soudobého boje a operace

Průzkumná činnost v historii ozbrojených střetnutí byla vždy jednou z důležitých předpokladů úspěchu.

V soudobé operaci, kdy nukleární zbraně, rakety, pozemní i vzdušné síly nepřítele budou zasazovány na rozsáhlých prostorech rozptýlené a pro vlastní ničivé prostředky bude nutno nacházet i bodové cíle, bude význam průzkumu nadále růst.

Cílem průzkumu je získávat takové údaje o nepříteli a terénu, které by dávaly podklady pro správné rozhodování velitelů a cíle pro využití nejúčinnějších bojových prostředků.

Proto hlavní úsilí průzkumu bude zaměřováno především na zjišťování zbraní hromadného ničení nepřítele, na odhalování jeho operační sestavy, zejména pak jeho tankových vojsk a leteckých sil, na zjišťování velitelských stanovišť, radiotechnických prostředků zabezpečujících jak činnost letectva, tak i činnost raketových prostředků a na další úkoly a upřesňování dalších potřebných údajů o nepřátelské situaci.

Před průzkumem vyvstává kromě

toho důležitý úkol — průzkumné zabezpečení obnažených boků a křidel jak z hlediska taktického, tak i operačního.

Jedním z hlavních problémů bude dosažení potřebného časového předstihu a nepřetržitosti veškeré průzkumné činnosti. Získávání předstihu bude řešeno na různých stupních různými formami. Divizní průzkum pro dosažení potřebného předstihu průzkumu musí zabezpečit včasné zasazení svých prostředků tak, aby co nejrychleji pronikly do potřebné hloubky sestavy nepřítele a jejich činnost zabezpečovala včasné získávání podkladů pro manévry i raketovou a dělostřeleckou palbu svazku. Při řešení průzkumu ZHN např. v určitém prostoru útočného pásma armády je nutno průzkumné prostředky zasadit tak, aby včas odhalily nepřátelské raketové prostředky v prostorech soustředění nebo ve vyčkávacích prostorech a daly o nich přesné zprávy, na jejichž podkladě by mohlo být přistoupeno k ničení ještě před jejich použitím.

Při získávání předstihu průzkumu je

nutno vycházet z hlubokého rozboru situace nepřítele a jeho pravděpodobného zámyslu tak, abychom dosáhli toho, že průzkumné prostředky budou již pracovat v těch prostorech, kam nepřítel teprve přichází. To vyžaduje dobrou znalost zásad vedení bojové činnosti nepřítele, nepřetržité sledování celkové jeho činnosti a reálnou předvídatost při zasazování průzkumných prostředků.

Průzkumná činnost musí být proto promyšlená a sladěná, řízená centralizovaně s využitím všech prostředků podle jejich charakteru a možností s tím, že důležité objekty a prostory je nutno průzkumově pokrýt více průzkumovými prostředky na sobě nezávislými při

zabezpečení komplexního vyhodnocování zpráv.

Frontovou útočnou operaci je potřeba průzkumově zabezpečovat na celou její hloubku (do 800 km).

K zabezpečení armádní operace je třeba plánovat průzkum na celou hloubku první operace (tj. u armády 300 až 350 km) a současně předvídat a rámcově si ujasnit organizaci a vedení průzkumu na další operaci.

Divizní průzkum je pak potřeba plánovat na celou hloubku úkolu dne divize, předvídat i jeho pokračování na další den a v průběhu boje udržovat předstih průzkumu na hloubku do 40 – 60 i více kilometrů podle situace a tempa bojové činnosti.

3. Hlavní zásady využití průzkumných prostředků

Náročné úkoly průzkumu v soudobé operaci bude sotva možné plnit dosaďadními metodami a prostředky průzkumu. Pro dosažení potřebného časového předstihu a nepřetržitosti veškeré průzkumné činnosti bude nutno vyřešit především rychlé nasazení prostředků průzkumu, hledat cesty pro zvýšení manévrovosti radiotechnických prostředků, při pronikání vzdušných i pozemních prostředků průzkumu do týlu nepřátelských vojsk využívat noci, mezer a odkrytých boků v nepřátelské sestavě a všestranně zabezpečovat rychlé a spolehlivé předávání zpráv.

Nepřítel bude provádět přesko-

vání svých atomových prostředků i vojsk zejména v noci. Proto je třeba průzkumnou činnost v noci považovat za zvláště důležitou a z tohoto hlediska zaměřovat přípravu všech prostředků průzkumu.

Při organizaci průzkumu je nutno počítat s postupným zasazováním sil, a proto je potřeba vyčleňovat vždy dostatečnou zálohu, která bude činit na počátku operace 30 – 50 % všech prostředků průzkumu podle situace a jejich množství.

Na stupni frontu a armády členíme prostředky průzkumu do dvou základních skupin – na pozemní a vzdušné.

a) Pozemní prostředky průzkumu

V nových podmínkách narůstá význam agenturního průzkumu, což e plně odráží ve vyšších požadavcích na jeho operativnost, včasnost a rychlost předávání zpráv.

V ozbrojených silách kapitalistických států je široce využívána elektronika a technizace bojových prostředků ve všech směrech. Zejména radiotech-

nické prostředky nepřítele slouží k zabezpečení řízení bojové činnosti, navádění řízených střel a vzdušných bojových prostředků a ke zjišťování situace protivníka jsou v kapitalistických armádách široce zaváděny. Tak např. v pásmu americké polní armády 1. sledu může pracovat více než tisíc radiolokátorů různých typů, z nichž při-

mo v taktické hloubce bude rozmístěno přibližně asi 350 — 400 radiolokačních stanic.

Z tohoto hlediska a i z hlediska jiných možností nabývá na významu radiotechnický průzkum.

Radiotechnický průzkum je schopen získávat zprávy z velkých prostorů a bez prodlení je doručovat zájmovým štábům. Při dovedném řízení radiotechnického průzkumu je možno odhalit radionavigační i průzkumné technické systémy nepřítele, jeho místa velení a dát řadu cenných zpráv a poznatků o činnosti nepřátelských pozemních a vzdušných sil a tak vytvářet podmínky k jejich rychlému ničení.

Radiotechnické prostředky dělostřelectva i radiotechnického vojska budou zaměřovány na zjišťování radiotechnických prostředků nepřítele sloužících ke korekci a navádění palby atomového dělostřelectva, řízených i neřízených raket a spolu se vzdušnými radiotechnickými prostředky budou odhalovat celkový systém navádění raket a letectva.

Radiolokátory pro zjišťování pozemních cílů mají možnost zjišťovat pohyblivé cíle (tanky, automobily i jiné prostředky) do hloubky okolo 20 km.

Radiolokační průzkum vzdušného prostoru je schopen zjišťovat vzdušné cíle až do rychlosti 2,2 M, tj. cca do 2500 km/hod. ve velkých výškách až do hloubky asi 300 km při použití radiolokátorů P-10, P-20, P-8 apod., začleněných u radiotechnických útvarů leteckých stíhacích svazků.

Průzkumné radiolokační zaměřovače typu RPS používané u dělostřeleckých průzkumných jednotek armády a palubní radiolokační pátrače SRS-1 a SRS-3, používané u vzdušného průzkumu jsou schopny podle svého vlnového rozsahu zjišťovat a zaměřit činnost dosud známých radiolokátorů používaných v americké armádě.

Kromě uvedených prostředků je začleněna u protiradiotechnických útvarů a jednotek a řada dalších prostředků průzkumu, které pomáhají odhalit radiotechnický systém nepřítele.

Vzhledem k tomu, že např. v americké armádě je používáno velké množství radiolokačních stanic a vlastní současné prostředky nám nedovolí všechny soustavně sledovat, je potřeba vyřizovat radiolokátory např. střelecké a radiolokátory s malým dosahem a orientovat průzkum na ty prostředky, které zabezpečují naváděcí systémy raket a radionavigační systémy letectva.

Nedostatkem radiotechnického průzkumu je především velká nepřesnost zjištěných cílů a krátké dosahy, které ztěžují provádění potřebných protiopatření.

Soudobý stav vyžaduje celkového zvětšení dosahu radiolokátorů, zlepšení přesnosti a rozlišovací schopnosti a podstatné snížení jejich váhy.

Rádiový průzkum je velmi cenným prostředkem průzkumu zejména v průběhu vedení bojové činnosti, kdy nepřítel přechází na velení pomocí rádia.

Průzkum KV a VKV prostředky je zaměřen na zjišťování činnosti pozemních vojsk i letectva a příprav nepřítele k použití raketových zbraní.

Průzkum KV prostředky bude sledovat rádiový provoz hlavních rádiových stanic nepřítele na celou hloubku účinné operace armády i frontu.

Na VKV sleduje a zjišťuje pozemní rádiové stanice přibližně na vzdálenost do 100 km, na 1. a 2. leteckém pásmu u středních výšek na vzdálenost do 250 km, u velkých výšek do 500 km.

Útvary rádiového průzkumu armád a frontu mají možnost sledovat i zaměřovat všechny hlavní rádiové sítě pozemních i vzdušných sil nepřítele.

Využitím televize pro průzkumné účely budou dány nové podmínky pro sledování nepřátelské činnosti a pod-

statně ovlivní organizaci průzkumu v přífrontových prostorech, zejména pokud jde o pozorování a průzkumnou činnost na čele bojových sestav.

Zvláštní pozornost je nutno věnovat zjišťování radiotechnických prostředků nepřátelského průzkumu různými typy radiolokačních pátračů i jinými technickými prostředky.

Zprávy získané radiotechnickým a rádiovým průzkumem je však nutno prověřovat druhy průzkumu, zejména vzdušným průzkumem, průzkumnými skupinami apod. k vyloučení klamných zpráv.

Radiotechnické prostředky průzkumu se stávají důležitým průzkumným prostředkem a jejich význam poroste s celkovým rozvojem elektroniky a jejího využívání v armádě.

Dělostřelecký průzkum je vybaven různorodou bojovou technikou, jejíž část však nezabezpečuje včasné plnění průzkumových úkolů ve vysokých tempech.

Zvukoměrné prostředky průzkumu za současného stavu potřebují příliš mnoho času k rozvinutí a zahájení průzkumu, optické i radiotechnické prostředky průzkumu jsou rovněž pomalé a mají poměrně malý dosah. Proto bude nutno při plánování operací i v jejich průběhu dobře uvážit, kde a v jakých situacích bude možno dělostřelecký průzkum plně využívat a na kterých směrech a prostorech bude nutno zabezpečovat raketovou a dělostřeleckou palbu jinými prostředky průzkumu. Dále bude potřeba nacházet cesty ke zvýšení manévrovosti dělostřeleckých prostředků průzkumu a prodlužovat účinnost dělostřeleckého průzkumu zejména vybavením letounů a vrtulníků vhodnými optickými, radiolokačními a fotografickými prostředky.

Z hlediska vysokých temp charakteristických pro soudobou bojovou čin-

nost jeví se účelné zasazovat na čela úderných uskupení zejména prostředky dělostřeleckého vzdušného průzkumu (letouny a vrtulníky), využívat dělostřeleckého a vševojskového hloubkového průzkumu i jiné prostředky na směrech, kde bude postup pomalejší, na odkrytých bocích a tam, kde nepřítel bude připravovat některá protipatření nebo se bude bránit, zasazovat stávající prostředky optického, zvukoměrného i radiotechnického průzkumu, které vysokým tempům nestačí.

Dělostřelecký vzdušný průzkum bude zaměřen především na upřesňování a prověřování cílů před použitím vlastních atomových zbraní a raket.

U armád řeší úkoly dělostřeleckého průzkumu dělostřelecké průzkumné útvary, u fronty je hlavním prostředkem dělostřelecký průzkumný letecký pluk.

Vedení průzkumu **průzkumnými skupinami** armády a fronty je potřeba přizpůsobit novým podmínkám vedení operací. Prodloužení dalšího úkolu armády na 250–300 km bude vyžadovat zvětšení hloubky i pásma průzkumu armády a průzkumné skupiny rot zvláštního určení armády postupně zasazovat až do 300–350 km od fronty při zabezpečení dobrého spojení s nimi.

U fronty budou se kromě průzkumných skupin zvláštního určení zasazovat i zvláštní skupiny, které by byly schopny ničit některé zvlášť důležité objekty v týlu nepřítel.

Tato otázka klade velké požadavky na dopravní výsadkové letectvo, jehož úkolem je dopravit průzkumné skupiny do týlu nepřítel. Přípravě těchto letů musí být věnována mimořádná pozornost.

Jednotky chemického a radiačního průzkumu na obrněných transportérech i vrtulnících budou provádět radiační a chemický průzkum v prostorech rozmístění útvarů a svazků a na předur-

čených směrech jejich činnosti s cílem podávání včasných zpráv o zamořených prostorech a jen v řídkých případech se zúčastní průzkumu v týlu nepřítele.

Ženíjní průzkum bude zpravidla úzce spolupracovat s průzkumnými prostředky armády a bude zasazován k zabezpečení rychlého postupu vojsk, na průzkum vodních toků, komunikačních objektů a soutěsek zejména na směru hlavního úderu do hloubky až 200 km. Budou jej zabezpečovat zejména průzkumné jednotky ženijních brigád.

Divizním průzkumem bude nutno získávat zprávy o činnosti svazků 1. sledu nepřítele, jejich zbraní hromadného ničení, zálohách i o dalších nepřátelských objektech v takticko-operační hloubce. Průzkum bude divize vysílat na hloubku 40–60 i více km před čela hlavních sil divize.

Použití vrtulníků v průzkumu poroste. Vrtulníky je možno s výhodou používat pro pozorování na frontě; umožňují svou pohyblivostí a dobrými pozorovacími podmínkami sledovat nepřátelskou činnost do značné hloubky a rychle předávat zprávy. Vybavením vrtulníků výkonnými optickými i radiotechnickými prostředky jsou předpoklady získání lepších manévrovacích schopností těmito prostředky i pro prodloužení jejich dosahu.

b) Vzdušný průzkum

V soudobých podmínkách se relativně zvyšuje význam vzdušného průzkumu, zvláště z hlediska možnosti získávání zpráv z velkých prostorů, ze značné hloubky a v krátkém čase.

Důležitost vzdušného průzkumu nejmarkantněji vystupuje v počátečním období války, zejména v prvních 2–4 dnech, kdy bude úsilí vzdušného průzkumu maximální a činnost průzkumného letectva bude mít charakter krátkodobé průzkumové operace.

Vrtulníky budeme dále používat pro přesun průzkumných prostředků do týlu nepřítele a dále pro dopravu, spojení apod.

Jejich nevýhody plynou z velké zranitelnosti, zejména při letech nad nepřátelským územím a dále z toho, že lze těžko přesně určit prostory, z nichž je prováděn průzkum optickými nebo radiotechnickými prostředky, což značně ovlivňuje přesnost určování nepřátelských objektů. V každém případě však bude nutno vrtulníků v průzkumu více využívat.

Průzkum na bezprostřední frontě a na odkrytých křídlech budou často zabezpečovat tankové a mechanizované jednotky divizí 1. sledu.

Pro zvýšení účinnosti pozemního průzkumu, zejména pokud jde o zbraně hromadného ničení, je nutno neustále zkvalitňovat jeho technické vybavení, zejména širším zaváděním radio-průzkumné, radiotechnické a infratechniky.

Divize a armády bude třeba vybavit takovými prostředky průzkumu, které by dostatečně zabezpečovaly jejich soběstačnost a bojovou činnost na samostatných směrech. Stávajících prostředků průzkumu je nutno využívat ekonomicky a nacházet cesty ke zvýšení jejich manévrovosti i dosahu.

V tomto období bude třeba počítat se zesilováním vzdušného průzkumu bojovým letectvem, zejména stíhacím bombardovacím.

Hlavní úsilí vzdušného průzkumu je třeba přednostně usměrňovat na jaderné zbraně, letectvo a hlavní uskupení nepřítele a jiné prostředky, které nejvíce ovlivňují bojovou činnost.

Pronikání průzkumných letounů nad trvale bráněné pevné objekty velkých rozměrů bude vzhledem k jejich obra-

ně, zejména raketami, značně ztěžováno. Bude proto třeba neustále nacházet nové způsoby, jak pronikat letouny vzdušného průzkumu do prostorů hlavních objektů průzkumu a vybavením letounů různými přístroji zlepšit jejich průzkumné možnosti a televizními kamerami i jinými prostředky zabezpečovat rychlé přenášení výsledků průzkumu do vševojskových štábů.

Rádiovou síť vzdušného průzkumu je třeba organizovat tak, aby bylo zabezpečeno okamžité proniknutí zpráv zejména o ZHN a raketové technice do zájmových štábů a jejich bezprostředního využití. Nadále se jeví potřeba zprávy od průzkumných letců soustřeďovat ve štábu letecké armády a odtud po provedení filtrace zpráv vysílat je silným krátkovlnným vysílačem.

Radiotechnický průzkum prováděný letectvem, zejména radiolokační průzkum vzdušných cílů, radiolokační pátrání i průzkum nepřátelských rádiových sítí podstatně zvyšuje kvalitu i dosah průzkumu a vede k dalšímu růstu významu průzkumu prováděného technickými prostředky — průzkum z letounů.

4. Organizace a řízení průzkumu v rámci polní armády a frontu a systém rychlého vyhodnocování zpráv

Novou koncepcí vedení bojové činnosti jsou podstatně ovlivňovány i způsoby řízení průzkumu.

Při zabezpečování celé operace armády a frontu je potřeba zaměřit průzkumnou činnost zejména na objekty armád 1. sledu nepřítelů, jejich prostředky atomového napadení, letectvo, radiotechnické prostředky všeho druhu, 2. sledy a zálohy skupiny armád, sklady apod. a dále na další průzkumové objekty, např. odpalovací základny REDSTONE, letiště, bezpilotní prostředky atomového napadení, zálohy apod., které mohou být na směr útoků.

Urychlováním fotolaboratorního procesu a fototelegrafickým přenášením leteckých snímků můžeme podstatně zkracovat dobu od zjištění zprávy o nepřátelském objektu k jeho zničení.

Jedním z hlavních úkolů vzdušného průzkumu a letectva vůbec je vytvoření takových podmínek, aby po zjištění cíle bylo možno bezprostředně zahajovat jeho ničení. Proto je třeba průzkumovými úkoly pověřovat i jiné druhy letectva. Nejvýhodnější způsob, jak dosahovat těchto požadavků, jeví se nadále „lov ZHN“, používaný stíhacím bombardovacím letectvem.

S masovým zaváděním zbraní hromadného ničení a raketové techniky význam vzdušného průzkumu stále narůstá. K dosažení nepřetržitosti vzdušného průzkumu je třeba dorešit vedení vzdušného průzkumu v noci a za ztížených povětrnostních podmínek a všestranně zabezpečit vysokou operativnost v jeho řízení i provádění.

Vzdušný průzkum je centralizován na stupni frontu a zabezpečuje jej letecký průzkumný pluk.

Z hlediska častého přeskupování nepřátelských vojsk na velkých prostorech a nutnosti rychlého zasazování průzkumných prostředků je nutno celou organizací i plánování průzkumu provádět s velkou předvídatostí ve velmi omezených časových lhůtách.

Proto plánování průzkumu ve štábu frontu musí být souběžné s plánováním v armádách a musí v něm být zahrnuto využití všech prostředků průzkumu, které jsou k dispozici na jednotlivých stupních.

Souběžné plánování má za cíl urychlit práci podřízených štábů a tak získat co

nejvíce času pro přípravu, zasazení nebo manévr průzkumnými prostředky. Zpravodajská správa frontu bude tento úkol řešit ústním vydáváním předběžných informací a směrnic pro průzkum nebo cestou směrových důstojníků bude usměrňovat činnost oddělení průzkumu armád nebo štábů druhů vojsk ještě před vydáním základní směrnice pro průzkum.

Např. náčelník ZS frontu po obdržení úkolů od náčelníka štábu frontu vyhodnotí se svými funkcionáři situaci nepřítele a zhodnotí situaci a možnosti jednotlivých prostředků průzkumu, na základě požadavků určí, na které hlavní objekty budou zaměřeny prostředky průzkumu frontu, druhů vojsk v zájmovém pásmu armád apod. Rozebere tyto otázky se směrovými důstojníky a uloží jim, jaká opatření a informace mají provést např. u štábů armád. A tak, ještě před vyhotovením směrnice frontu pro průzkum, zabezpečují směroví důstojníci průzkumový zámysl frontu v podřízených štábech, urychlují jejich práci, vytvářejí podmínky k získání předstihu průzkumu a tak zabezpečují v samém počátku plánování operace komplexnost průzkumné činnosti.

Ve štábu frontu a armády se zpracovává plán průzkumu zpravidla graficky a v jednotlivých tabulkách se vyjadřují zasazené prostředky průzkumu podle doby, prostoru i podle jednotlivých nepřátelských objektů. Na stupni divize a pluku lze plánování průzkumu řešit v pracovní mapě náčelníka průzkumu.

Plán průzkumu je zpracováván na základě plánu operace, situace nepřítele a vlastních prostředků průzkumu a vychází zejména z průzkumu zbraní hromadného ničení a ostatních hlavních objektů nepřítele. Musí v něm být vyjádřena plánovaná činnost všech prostředků průzkumu, i ostatní prameny, z nichž lze získávat zprávy. Plán prů-

zkumu musí být v průběhu bojové činnosti upravován a doplňován.

Do plánu průzkumu, zejména na stupni armáda, front je nutno zahrnout i průzkumová opatření proti průzkumným prostředkům nepřítele. Budou to zpravidla radiotechnické prostředky PVO, prostředky rádiového průzkumu, RPS dělostřelectva, pozorování z letounů a vrtulníků a podle situace i jiné prostředky, které bude nutno zasazovat na zjišťování a znemožňování činnosti nepřátelského průzkumu.

Souběžně se zpracováním plánu průzkumu připravují příslušníci oddělení (správy) průzkumu bojové nařízení pro průzkum, v němž je nutno vyjádřit vedení hlavního úsilí pro průzkum a zásadní využití průzkumných prostředků. V tomto nařízení je potřeba uvádět časové a prostorové provádění průzkumu jednotlivých objektů a termíny, do kdy získat potřebné zprávy a dobu i způsob předkládání průzkumových hlášení. Nařízení pro průzkum musí vycházet z celkového plánu operace a všechny termíny stanovené pro získání zpráv musí odpovídat tempu zámyslu a předpokládanému vývoji operace.

Zvláštní pozornost je potřeba věnovat rychlému předávání zpráv, zejména c zbraních hromadného ničení a komplexnímu jejich vyhodnocování.

Velitel armády v průběhu operace upřesňuje stanovené úkoly a přijímá dílčí rozhodnutí. K tomu potřebuje doklady svých náčelníků a velitelů druhů vojsk. Náčelník průzkumu musí si zabezpečit, aby v těchto časových lhůtách měl k dispozici průzkumová hlášení od podřízených svazků i získané zprávy od prostředků průzkumu druhů vojsk. Všechny zprávy pak komplexně vyhodnocuje, porovnává, upřesňuje a celkové výsledky a závěry dokládá svému veliteli.

K tomu je potřeba zdůraznit, že nepřítel bude využívat různých forem kla-

mání a bude se snažit dezinformaci dosáhnout zastření svých pravých zámyslů. Proto je potřeba studiu zpráv věnovat maximální péči a zabezpečovat jejich prověřování.

Zprávy o zbraních hromadného ničení je nutno předkládat přednostně po všech pojítkách, ihned je vyhodnocovat a bez prodlení dokladovat veliteli nebo náčelníku štábu armády s příslušnými návrhy.

Neméně důležité je nepřetržitě vyhodnocování radiační, chemické i bakteriologické situace.

Nepřetržitě řízení průzkumu a zejména rychlost a spolehlivost předávání zpráv je potřeba zajistit spolehlivými pojítkami, dispečinky ve štábech a na stupních divize—armáda a armáda—front zvláštními rádiovými sítěmi průzkumu nebo samostatnými spojovacími kanály. V maximální míře je potřeba pro řízení průzkumu i předávání zpráv využívat radiodálnopisů, magnetofonových pásek a jiných moderních spojovacích prostředků.

Zvlášť důležité je zabezpečení předání zpráv od jednotlivých prostředků průzkumu a v tomto případě je nutno, aby zejména štáby druhů vojsk a letectva urychleně předávaly výsledky průzkumu na vševojskově oddělení průzkumu. Zprávy ZHN je potřeba předávat přednostně po všech pojítkách podobným systémem jako např. zprávy o vzdušné situaci. Tuto praxi bude potřeba zavádět zejména na stupních divize, armáda.

Při dokladu o situaci a činnosti nepřítelů vychází náčelník průzkumu armády ze všeobecné činnosti na frontě před vlastní armádou i sousedy a zvláštní pozornost věnuje rozboru činnosti a situace zbraní hromadného ničení nepřítelů, uskupení jeho vojsk a pravděpodobnému zámyslu vedení operace. Doklad o nepříteli musí dát veliteli armády podklad pro časové i prostorové

plánování použití vlastních zbraní hromadného ničení.

Shrňme-li celkové poznatky o průzkumovém zabezpečení z hlediska plánování, řízení i možnostech jednotlivých prostředků průzkumu, můžeme dospět asi k těmto závěrům:

a) **Divizními prostředky průzkumu** je možno zabezpečit hloubku podle situace do 40–60 km před čela hlavních sil, v některých případech, zejména při zesílení stávajících prostředků průzkumu, na hloubku až 70 i více km.

Činnost těchto prostředků bude zaměřena na zjišťování a upřesňování cílů zejména pro rakety typu A a B a na zabezpečování manévru divize.

b) **Zabezpečení splnění bližšího úkolu armády** (zhruba na hloubku 200 km) bude průzkumově zabezpečováno:

— **prostředky průzkumu armády** — rádiovým průzkumným útwarem na KV a VKV, jednotkou zvláštního určení, dělostřeleckým průzkumným útwarem a radiotechnickým útwarem armády,

— **prostředky průzkumu frontu** — útwarem vzdušného průzkumu, útwarem rádiového průzkumu na KV a VKV, radiotechnickými prostředky letectva, částí prostředků zvláštního určení frontu a dělostřeleckým útwarem vzdušného průzkumu.

Hlavním úkolem těchto prostředků je zjišťování a upřesňování cílů zejména pro rakety typu A a B a zabezpečení armádního manévru.

c) **Splnění bližšího úkolu frontu** bude řešeno rádiovými průzkumnými prostředky na KV, prostředky zvláštního určení frontu a z části i armád, částí průzkumného letectva prostředky radiotechnickými a výjimečně vizuálním a fotografickým průzkumem.

d) **Splnění dalšího úkolu frontu** (na hloubku cca 800 km) budou řešit pro-

středky zvláštního určení frontu, rádiové průzkumné prostředky na KV a z části i radiotechnický průzkum vedený letouny vzdušného průzkumu lety nad nepřátelským územím.

Činnost těchto prostředků bude zaměřena na zjišťování a upřesňování cílů pro rakety typu G a jiné další prostředky a pro zabezpečování operační-

ho manévru frontu vedeného jak pro plnění bližšího, tak i dalšího úkolu frontu.

Zhodnotíme-li nasycenost průzkumu podle možností průzkumných prostředků, vidíme, že maximum průzkumných prostředků dosahuje do hloubky cca 200 km, tj. na hloubku uskupení hlavních sil skupiny armád nepřítele.

5. Organizace a řízení průzkumu v počátečním období války

Pravděpodobný nepřítel předpokládá zahájení války prostředky připravenými již v míru, bez provádění širokých příprav, rozvinování ozbrojených sil nebo jiných zvláštních opatření bezprostředně v předválečném období. Válka má být zahájena nenadále, s překvapením pro protivníka a s masovým použitím zbraní hromadného ničení.

K dosažení překvapení bude útočník snižovat na nejmenší míru charakteristické příznaky nasvědčující přípravám napadení a kryt je zdánlivou každodenní činností.

Z toho vyniká obtížnost celkového zpravodajského zabezpečení.

Hlavním úkolem průzkumu bude zabránit překvapení nebo je snížit na nejmenší míru a se zahájením nepřátelství dát včas podklady pro provedení odvetného úderu a přechodu do rozhodné útočné činnosti.

a) K zabezpečení tohoto složitého úkolu je nutno provádět opatření již v míru. Funkcionáři průzkumu i štáby musí se seznámit se situací v pohraničí, prostudovat celkové možnosti nepřítele, vyhodnotit možné hlavní směry nepřátelského úderu, možné prostory rozvinování nepřátelských sil, zejména prostředků atomového napadení a prokalkulovat doby přesunu nepřátelských vojsk z prostorů dislokačního rozmístění ke státní hranici, vyhodnotit terénní podmínky a konkrétně naplánovat zasa-

zení průzkumných prostředků pro případ nenadálého napadení nepřítele.

V mírových podmínkách je třeba zabezpečit pozorování pohraničních prostorů a vzdušnými i radiotechnickými prostředky průzkumu bez narušení hranic sledovat situaci a případnou nepřátelskou činnost v nepřátelském pohraničí.

b) Se zahájením nepřátelství nutno bez prodlení a plánovitě zasadit všechny prostředky průzkumu.

Radiotechnické a rádiové prostředky průzkumu budou především zaměřeny na zjišťování vzdušné situace, budou sledovat a zjišťovat střediska nepřátelského velení a systémy navádění jak letectva, tak i řízených střel.

Jednotky radiálního a chemického průzkumu musí přesně vymezit prostory zamořené chemickými prostředky a nepřipustnými dávkami radiace, aby bylo možno z nich vyvést ohrožené vojska.

Vzdušný průzkum bude zaměřen na upřesňování cílů pro vedení odvetného úderu, bude zjišťovat nepřátelské zbraně hromadného ničení, činnost nepřítele na letištích, přísun vojsk ke státní hranici, jejich případné rozvinování apod.

Zasazením průzkumných skupin armády a prostředků zvláštního určení frontu do plánovaných prostorů budou zjišťovány a upřesňovány zejména nepřátelské raketové a atomové prostřed-

ky a upřesňována všeobecná situace nepřítel.

Dělostřelecký průzkum po rozvinutí bude upřesňovat cíle v taktické a takticko-operační hloubce nepřítel a bude zaměřen zejména na zjišťování zbraní hromadného ničení a nepřátelského dělostřelectva.

Divizní průzkum okamžitě zahájí svou činnost. Na hlavních směrech a do prostorů pravděpodobného rozvinování taktických prostředků atomového napadení a nepřátelských svazků 1. sledu je nutno vysadit průzkumné skupiny a vyslat průzkumné odřady vybavené potřebným ženiiním, chemickým i jiným zatarasovacím a destrukčním materiálem k upřesňování činnosti nepřítel a k případnému zdržování jeho postupu a ničení.

Všechny prostředky průzkumu musí svoji bojovou pohotovost zabezpečit tak, aby mohly být co nejdříve zasazeny, mohly upřesnit cíle pro vedení odvetného úderu a zabezpečily získání a udržení iniciativy vlastních vojsk v pohraničním sražení.

K tomu je třeba provádět návky v zaujímání bojové sestavy průzkumu a zabezpečit nepřetržité sledování přílehlých přehraničních prostorů již v míru.

Otázky včasného varování před nepřátelským napadením je nutno řešit všemi prostředky průzkumu, zejména pak radiotechnickými, rádiovými a jinými zvláštními prostředky, kterými disponuje front.

V této etapě počátečního období války bude nadměrně důležité rychlé předávání zpráv a jejich soustřeďování u oddělení průzkumu na všech stupních. Štáby proto musí pro tuto etapu počítat s vybavením průzkumu spolehlivými pojítky, která by zabezpečovala informovanost i za nepřátelských protiopatření (rušení, vyřazení některých spojovacích uzlů apod.).

c) Po vyřešení úspěšného sražení v pohraničních prostorech nastoupí vojska útočnou činnost ve vysokých tempech. Je nutno předpokládat, že nepřítel se nevzdá svých původních zámyslů a rozhodným protiúderem bude se snažit rozbít hlavní uskupení vojsk protivníka a strhnout iniciativu na svou stranu.

Pro odhalení tohoto zámyslu budou charakteristické zejména tyto momenty:

- nepřítel se bude snažit širokým používáním ZHN, radiálním zamořením určitých prostorů a aktivní činností svých vojsk za využití terénních podmínek a některých objektů vyčerpat a zpomalovat postup vojsk protivníka, omezit jeho činnost na směrech a usměrňovat jeho postup do prostorů pro něho výhodných, zejména z hlediska použití ZHN;

- bude předsunovat část prostředků atomového napadení a část vojsk na směr zamýšleného protiúderu;

- bude se snažit širokým operačním zastíráním oklamat protivníka;

- bude zvyšovat intenzitu zásobování a úpravu komunikací i činit zvláštní opatření u letectva.

Všechny tyto okolnosti a řadu dalších podobných otázek je nutno brát v úvahu při řešení průzkumného zabezpečení při odrazení a zničení nepřátelského protiúderného uskupení.

Náčelníci průzkumu po podrobném prostudování nepřátelské činnosti a celé situace a prozkoumání terénních podmínek musí vyhodnotit možnosti a pravděpodobný zámysl nepřítel a možné směry a sílu protiúderu. Podle centrálně přijatých opatření velitelem armády je potřeba upřesnit činnost průzkumných prostředků pracujících již v týlu nepřítel, zabezpečit nasazení ostatních průzkumných prostředků, provést případný manévr zejména technickými prostředky průzkumu.

Zvlášť pečlivě je nutno rozpracovat úkoly vzdušného průzkumu a úkoly průzkumným skupinám svazků i armády. Divizní průzkumné odřady je potřeba rychle předsunout na směry předpokládaného protiúderu s cílem mezerami v nepřátelské sestavě proniknout do prostorů pravděpodobného příchodu a rozvinování nepřátelského protiúderného uskupení a podávat zprávy o nepřátelské činnosti.

Dělostřelecké technické prostředky je potřeba plně rozvinout a zasadit na předpokládaném směru k zabezpečení dělostřelecké a raketové palby.

Zprávy získané radiotechnickými prostředky průzkumu zvláště v tomto období je třeba prověřovat, protože nepřítel bude činit opatření k zakrytí svých zámyslů.

Všechny prostředky průzkumu je třeba centrálně zaměřit na upřesnění doby a prostoru rozvinování nepřítel k zabezpečení vlastního úderu zbraněmi hromadného ničení a rozdrčení nepřátelského protiúderného uskupení.

d) Průzkumové zabezpečení armády 2. sledu k využití úspěchu je nutno řešit ještě dříve, než jsou přijímána konkrétní operační opatření.

Armáda 2. sledu zasazovaná do sražení bude dostávat zpravidla pásmo zahrnující určitou část vojsk bojujících v dotyku s nepřítelem, která pak přecházejí do její sestavy (1–2 svazky).

Tyto podmínky podstatně ovlivní organizaci a vedení průzkumu. Do zasazení bude armáda 2. sledu organizovat a provádět zejména radiální, chemický a bakteriologický průzkum v prostorech soustředění. Dále musí organizovat a vést průzkumnou činnost proti vzdušnému nepříteli, jeho bezpilotním prostředkům a proti nepřátelským výsádkám.

Po vydání operační směrnice bude platit zpravidla zásada, že zasazení armády 2. sledu bude průzkumově zabezpečovat armáda v dotyku a front a že armáda 2. sledu nebude až na výjimky zasazovat např. vlastní průzkumné skupiny do týlu nepřítel před vlastním zasazením armády. Bude však třeba včas předsunout a plně rozvinout radiotechnické, rádiové a jiné průzkumné prostředky 2. sledové armády tak, aby mohly získávat pro vlastní armádu potřebné údaje a dále intenzivně provádět vzdušný průzkum k získání potřebných údajů při zasazení. Průzkumné prostředky svazků budou předsunovány na směry své plánované činnosti.

K zabezpečení informovanosti štábu 2. sledové armády budou zpravidla vysláni styční důstojníci na štáb frontu a k oddělení průzkumu armády 1. sledu, kteří budou svému náčelníkovi předávat všechny údaje o nepříteli v zájmovém prostoru. Tito styční důstojníci v případě, že nebude jednáno přímo na stupni náčelníků, projednají otázky předání některých prostředků průzkumu pracujících již v týlu nepřítel a ostatní podrobnosti spjaté s touto činností. Dále předloží armádě 1. sledu požadavky průzkumu.

Celou činnost – předání průzkumových prostředků i průzkumové zabezpečení armády 2. sledu – koordinuje štáb frontu.

Se zasazením armády 2. sledu jsou zasazovány průzkumné prostředky svazků i armádní průzkumné skupiny podle připraveného plánu.

Plány průzkumu armády 2. sledu zasazené k využití úspěchu musí počítat s větším předstihem průzkumných prostředků a vést je na maximální vzdálenosti před čela bojových sestav vojsk. Zvláštní pozornost musí věnovat průzkumovému zabezpečení odkrytých boků a mezer ve frontě.

Z á v ě r :

Soudobé operace, vedené za rozhodující úlohy raket s nukleárními náložemi, na směrech a ve vysokých tempech budou vyžadovat rychlejší a pružnější práci při řízení průzkumu a vysokou morální odpovědnost a iniciativu všech průzkumníků. Plánování průzkumu musí být prováděno na celou hloubku operace, souběžně s podřízenými štáby k zabezpečení maximální doby k přípravě a rozvinutí průzkumných prostředků.

Průzkumné prostředky je nutno zasazovat ve zkrácených lhůtách a k rychlému proniknutí do týlu nepřítele odvážně využívat odkrytých křídel a mezer ve frontě.

Pro zabezpečení operace ve vysokých tempech nebývá vzrůstá význam vzdušného, rádiového a radiotechnického průzkumu a prostředků zvláštního určení, jejichž správným využitím můžeme dosahovat co nejkratších časů od zjištění nepřátelských objektů k jejich ničení.

Hlavní úsilí průzkumu nutno položit na získávání zpráv o hlavním uskupení a zbraních hromadného ničení nepřítele a na zjišťování podkladů pro vedení vlastní atomové a raketové palby.

Provádění chemického, bakteriologického a zejména radiálního průzkumu nabývá na svém významu s růstem používání nukleárních zbraní.

V počátečním období války je třeba klást hlavní důraz na rychlé zasazení všech prostředků průzkumu s cílem včas upřesnit cíle pro odvetný úder a upřesnění celkové situace a zámyslu nepřítele. Tuto činnost je potřeba zabezpečit již v míru dobře připravenými a prověřenými plány.

Автор приятной формой намечает полные и суммарные знания из области организации и управления разведкой в звене полевой армии и фронта, приводит основы использования средств разведки, систему быстрой обработки данных и некоторые знания в области организации и управления разведкой в начальном периоде войны.
